

(Fransa'daki Ermeni Yasa Tasarısına Karşı Bildiri, Nisan 2006)

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olan bizler, İmparatorluğun son döneminde Osmanlı Ermenilerinin uğradığı insanlık dışı felaketin tüm ağırlığını üzerimizde hissediyoruz. Ermenilerin acıları bizim acımızdır. 1915 vahşetini, insan olduğunu söyleyen hiçbir kişi inkâr edemez. Bu konuda neden ve amaç aramak nafiledir.

Katılımcıları arasında olduğumuz, 23-24 Eylül 2005'te düzenlenen İstanbul Konferansı ve benzeri başka girişimlerin de gösterdiği gibi, Türkiye'de demokratikleşme süreci ilerliyor. Bu süreç, kamuoyunun bu konuda içinde bırakıldığı 90 yıllık koyu karanlığı yırtmaya adaydır. Bugün bu uğraşı verenler hâlâ vatan haini ilan edilseler, haklarında davalar açılrsa, iftiralar düzenlense de, bunun Türkiye'de demokrasi mücadelesinin aşamaları olduğunu biliyoruz. Bu mücadeleyi serinkanlılık ve kararlılıkla vermeyi sürdüreceğiz.

Buna karşılık, önümüzdeki günlerde Fransız parlamentosunda tartışılacak olan, 'Ermeni Soykırımını İnkâr Etmeyi Cezalandırma' yasa önerisi türünden girişimler karşısında son derece kaygılıyız. Ardındaki niyet ne olursa olsun, böyle bir yasa, tarihi ve ortak belleği sorgulama sürecine zarar verecektir. Dünyada ve Türkiye'de bu sürecin sürdürülmesi çabalarını çok daha zorlaştıracaktır. Böyle bir yasa, Fransa'da özgür tartışmayı engellemesinin yanı sıra, Türkiye'de benzer ve çok daha güçlü bir etki yapacaktır.

İki farklı ve 'ulusal' bellek aynı olayı zıt algılamaya başladıkları zaman, bu kutuplaşma karşılıklı monologları daha da güçlendirir; Fransa bunu çok iyi bilmesi gereken bir ülkedir. Bu durumda herkes içgüdüsel olarak kendi takımına hak vermeye başlar. Türklerin ve Ermenilerin kısır biçimde karşı karşıya gelmelerini aşmamız, iki belleğin karşılıklı olarak birbirine aktarılması suretiyle bunun 'insani' bir diyaloga ve ortak tarihe dönüştürmemiz gerekiyor. Bu amaca ancak ifade ve tartışma özgürlüğüyle, bilgilerin, tüm bilgilerin serbest dolaşımıyla ulaşabiliriz.

İnsanlığa karşı işlenen suçlarla mücadele gibi, ifade özgürlüğü de evrensel bir ilkedir. Birinin varlığını savunmak diğerinin varlığını yok edemez. Bugün ne yazık ki taraflardan ikisi de kendi algılama tarzını diğerine aktarabilmekten acizdir. Tam tersine, bugün Fransa'da olduğu gibi, Ermeni milliyetçileri, son yıllarda Türkiye'de devletin inkârcı politikasını ülke sınırları dışına taşımasına karşı tepki olarak, bu konuda ifade özgürlüğünü sınırlayan yasaları destekliyorlar. Bu karşılıklı inatlaşma tarafları daha sert çatışmalara sürükleme tehlikesi taşıyor.

Fransa'da veya başka ülkelerde bu tür yasa tasarılarına önyak olanlar, 1915 olaylarının serbestçe tartışılmasını benzer yollarla engellemeye ve cezalandırmaya çalışan kişi ve kurumların varlığını dikkate almak zorundadır.

Bu değerlendirmeleri bütün ülkelerin kamuoylarının ve özellikle Ermeni kardeşlerimizin dikkatine sunuyoruz. Kendilerini, sonuçlarının tamir edilmesi çok zor olacak bir hatayı işlememeye davet ediyoruz.

Ahmet Insel

Baskın Oran

Elif Şafak

Etyen Mahçupyan

Halil Berktay

Hrant Dink

Murat Belge

Müge Göçek

Ragıp Zarakolu